

RIKSDAGENS SVAR 30/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

Ärende

Regeringen har till 2001 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (RP 26/2001 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 3/2002 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lag:

Lag

om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om förande av personregister och annan behandling av personuppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppdrag vid verkställighet av straff samt andra uppdrag som ankommer på brottsförhållningsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet. Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på hemlighållande och utlämnande av personuppgifter lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999) samt på annan be-

handling av personuppgifter personuppgiftslagen (523/1999).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *dömd* den som av en domstol dömts till fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter eller samhällspåföljd,
- 2) *fånge* den som avtjänar fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter,
- 3) *intagen i straffanstalt* den som häktats eller i övrigt med stöd av lag intagits i en straffanstalt,
- 4) *besökare* den som lovligen besöker en fånge,

5) *utomstående* någon annan än den som avses ovan i 1—3 punkten och som med lovliggen uppehåller sig på en straffanstalts område,

6) *den som avtjänar samhällspåföljd* en villkorligt dömd ung förbrytare som ställts under övervakning, den som avtjänar ungdomsstraff eller utför samhällstjänst eller den som befinner sig i villkorlig frihet och som ställts under övervakning.

2 kap.

Personregister för straffverkställighet

3 §

Brottspåföljdsverkets riksomfattande personregister

För behandling av uppgifter som avses i denna lag upprätthåller brottspåföljdsverket (registeransvarig) med hjälp av automatisk databehandling kriminalvårdsväsendets och fängvårdsväsendets informationssystem.

I kriminalvårdsväsendets informationssystem ingår samhällspåföljdsregistret som ett riksomfattande personregister.

Fängvårdsväsendets informationssystem omfattar följande riksomfattande personregister:

- 1) verkställighetsregistret,
- 2) övervaknings- och verksamhetsregistret,
- 3) säkerhetsregistret.

Brottspåföljdsverket för följande personregister över besökare som avses i 2 § 4 punkten och över utomstående som avses i 5 punkten:

- 1) besökarregistret,
- 2) besöksförbudsregistret,
- 3) registret över personer som utträttat ärenden.

4 §

Uppgifter för specificering

Som uppgifter som behövs för specificering av en registrerad införs i samhällspåföljdsregistret

som avses i 3 § 2 mom. och i fängvårdsväsendets personregister som avses i 3 § 3 mom. den registrerades namn, personbeteckning, kön, modersmål, medborgarskap, hemkommun och adress samt eventuella signalement.

Som uppgifter och sökidentifikation som behövs för specificering av en registrerad införs i brottspåföljdsverkets besökarregister och besöksförbudsregister vilka avses i 3 § 4 mom. den registrerades namn och personbeteckning samt i registret över personer som utträttat ärenden den registrerades namn och födelsetid.

Den verksamhetsenhet vid kriminalvårdsväsendet eller fängvårdsväsendet som har registrerat en uppgift svarar förutom den registeransvarige för att en uppgift som har införts i ett register är riktig.

5 §

Samhällspåföljdsregistret

Samhällspåföljdsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för utdömande och verkställighet av samhällspåföljder och som gäller personer som avtjänar en samhällspåföljd. Sådana uppgifter är

- 1) uppgifter om brott och domar,
- 2) uppgifter om villkoren vid övervakning av villkorligt dömda unga förbrytare samt andra uppgifter som hänför sig till övervakningen,
- 3) innehållet i verkställighetsplanen för ett ungdomsstraff samt andra uppgifter som hänför sig till verkställigheten,
- 4) tjänstgöringsplanen i fråga om samhällstjänst samt andra uppgifter som hänför sig till verkställigheten,
- 5) villkoren vid övervakning av villkorligt frigivna samt andra uppgifter som hänför sig till övervakningen,

6) uppgifter som hänför sig till personundersökningar, lämplighetsutredningar samt andra förberedande åtgärder och utlåtanden som genomförts och lämnats för de påföljder som nämns i 2—5 punkten.

6 §

Verkställighetsregistret

Verkställighetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av straff samt förvaring i rannsakningsfängelse och som gäller dömda, fångar och dem som är intagna i straffanstalt. Sådana uppgifter är

- 1) uppgifter om brott och domar,
- 2) uppgifter om särskilda föreskrifter som gäller en rannsakningsfånge,
- 3) andra än i 1 punkten avsedda uppgifter som behövs för verkställighet av samhällspåföljder,
- 4) uppgifter om disciplinära påföljder,
- 5) uppgifter om när verkställigheten har inletts och avslutats,
- 6) andra uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av fängelsestraff samt förvaring i rannsakningsfängelse.

7 §

Övervaknings- och verksamhetsregistret

Övervaknings- och verksamhetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för upprätthållandet av anstaltsordningen samt för övervakningen av fångar och dem som intagits i en straffanstalt och för deras deltagande i verksamheten. Sådana är

- 1) uppgifter om placering i fångvårdsväsendet och i en straffanstalt,
- 2) uppgifter om ordnande av övervakning och upprätthållande av säkerheten,
- 3) uppgifter om fullgörande av skyldigheten att delta och om deltagande i annan verksamhet,
- 4) uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet och social situation,
- 5) uppgifter om bedömning av arbets- och funktionsförmågan samt andra bedömningar som gjorts för placering i en viss verksamhet,
- 6) uppgifter om kontakter utanför straffanstalten,
- 7) uppgifter om förberedelse för frigivning,
- 8) uppgifter om rymning och otillåten avvikelse från öppen anstalt samt om brott mot vill-

koren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför straffanstalten,

9) uppgifter om disciplinära förseelser.

Uppgifter om fångar eller dem som intagits i straffanstalt kan innehålla uppgifter som är nödvändiga för behandling av de frågor som avses i 1 mom. samt för upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten och som gäller även andra personer än fångar och dem som intagits i straffanstalt.

8 §

Säkerhetsregistret

Säkerhetsregistret innehåller uppgifter som är nödvändiga för förebyggande och utredande av kriminalitet som äger rum i fängelset, organiseras från fängelset eller utövas under fängelsetiden eller för upprätthållande av anstalts säkerheten och som gäller personer som kan misstänkas

- 1) göra sig skyldiga eller ha gjort sig skyldiga till ett brott som kan leda till fängelse, eller
- 2) medverka eller ha medverkat till ett brott som kan leda till fängelse i mer än sex månader.

Registret kan innehålla uppgifter också om andra sådana exceptionella händelser i straffanstalten som äventyrar säkerheten samt om personer som har samband med händelserna.

9 §

Besökarregistret

För upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten förs över personer som lovligt besöker en fånge eller den som intagits i en straffanstalt ett besökarregister för vilket utöver uppgifter för specificering av besökaren även följande uppgifter samlas in:

- 1) vem personen kommer för att besöka,
- 2) tidpunkten för besöket,
- 3) andra uppgifter som hänför sig till besöket.

10 §

Besöksförbudsregistret

För upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten förs ett besöksförbudsregister. Registret innehåller uppgifter om personer som har meddelats besöksförbud enligt 2 kap. 9 a § lagen om verkställighet av straff (39/1889). För registret insamlas utöver uppgifter för specificering av den som meddelats besöksförbud även uppgifter om besöksförbudets innehåll och grund samt besöksförbudets giltighetstid.

11 §

Registret över personer som uträttar ärenden

Registret över personer som uträttar ärenden innehåller för upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten nödvändiga uppgifter om utomstående personer som avses i 2 § 5 punkten och som tillåts röra sig på en straffanstalts område i arbetsärenden eller andra uppdrag eller som i övrigt lovligt besöker straffanstalten. För registret insamlas utöver uppgifter för specificering av personen i fråga även uppgifter anstaltsvis om orsaken till och tidpunkten för uträttandet av ärendet.

12 §

Ordningsregister

Förutom för fängsväsendets riksomfattande register vilka avses i 6—11 § får i en straffanstalt för ordnande av övervakningen och upprätthållande av anstaltsordningen vid behov samlas in uppgifter för ett ordningsregister under det övervaknings- och verksamhetsregister som avses i 7 §. För ordningsregistret får samlas in uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av en fånge eller den som intagits i en straffanstalt och för hans eller hennes verksamhet, såsom tills vidare överifierade uppgifter i samband med övervakningen av en person eller av fängelset. Vad gäller information som lagras i

registret skall graden av tillförlitligheten i uppgifterna antecknas.

Efter att de uppgifter som avses i 1 mom. har verifierats, kan de överföras till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret. Uppgifterna i ordningsregistret får inte lämnas ut till någon utanför brottsförklaringsverket eller fängsväsendet.

13 §

Fängsväsendets patientregister

Fängsväsendets verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården för var sitt patientregister. Angående förande av patientregister samt utlämnande ur och annan behandling av uppgifter i registret gäller vad som särskilt föreskrivs i 18 § och annanstans i lag.

3 kap.

Principer för behandling av uppgifter

14 §

Behandling av känsliga uppgifter

För personregister som avses i denna lag får samlas in och i dem registreras personuppgifter vilkas syfte är att i fråga om en dömd person, en fånge eller den som intagits i en straffanstalt beskriva hans eller hennes

1) kriminella gärning, straff eller annan påföljd för brott,

2) hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp eller vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder som avser honom eller henne,

3) behov av socialvård eller de socialvårdstjänster, stödåtgärder och andra förmåner inom socialvården som han eller hon erhållit.

I enskilda fall kan med den registrerades uttryckliga samtycke även andra känsliga uppgifter än de som avses i 1 mom. samlas in och registreras, om uppgifterna är nödvändiga med tanke på registrets användningsändamål.

15 §

Behörighet att behandla uppgifter

Rätt att behandla uppgifter i brottspåföljdsverkets personregister har tjänstemän vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet i den utsträckning det är nödvändigt för skötseln av tjänsteuppgifterna.

Uppgifterna i säkerhetsregistret får behandlas endast av sådana tjänstemän vid brottspåföljdsverket eller fångvårdsväsendet som särskilt utsetts av brottspåföljdsverket.

16 §

Utlämnande av uppgifter ur verkställighetsregistret samt övervaknings- och verksamhetsregistret

Utöver vad som föreskrivs i 29 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i övrigt i nämnda lag får den registeransvarige trots bestämmelserna om sekretess ur fångvårdsväsendets verkställighetsregister samt övervaknings- och verksamhetsregister lämna ut uppgifter som gäller dömda, fångar och dem som intagits i en straffanstalt och som är nödvändiga för

1) polisen för förebyggande, utredande och överlämnande för åtalsprövning av brott eller för ett sådant tillstånd eller godkännande av polisen som förutsätter att personen i fråga är tillförlitlig,

2) utlänningsverket för behandling av uppehålls- eller arbetstillstånd eller utvisnings-, avvisnings-, asyl- eller medborgarskapsfrågor,

3) rättsregistercentralen för vidtagande av åtgärder som riktar sig mot förmögenhet och för verkställighet av förvandlingsstraff,

4) en utsökningmyndighet för utsökning och för verkställighet av straff,

5) en stämningsman för delgivning av stämning,

6) allmänna åklagaren för behandling av åtal,

7) en domstol för behandling av brottmål,

8) tullmyndigheterna för förebyggande och utredande av tullbrott,

9) gränsbevakningsmyndigheterna för övervakning av gränserna och gränsområden samt förebyggande av brott,

10) militärmyndigheterna för förande av värnpliktsregistret samt för huvudstabens undersökningsavdelning för förande av försvarsmaktens säkerhets- och straffuppgiftsregister,

11) Folkpensionsanstalten för tillhandahållande av förmåner som anstalten enligt lag skall verkställa.

Uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas genom teknisk anslutning.

Om utlämnande av personuppgifter till utomstående beslutar den registeransvarige eller en av denne utsedd tjänsteman vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fångvårdsväsendet.

17 §

Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan uppgifter i fångvårdsväsendets säkerhetsregister trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till polisen, huvudstabens undersökningsavdelning, tullen och gränsbevakningsväsendet för ändamål som motsvarar säkerhetsregistrets användningsändamål. När en uppgift lämnas ut skall dess tillförlitlighetsgrad uppges.

18 §

Utlämnande av uppgifter ur patientregistret

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag om utlämnande av uppgifter ur patientregistret kan en läkare som svarar för hälso- och sjukvården för fångar eller en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utsetts av läkaren, med skriftligt samtycke av en fånge eller den som intagits i en straffanstalt informera fängelsets direktör eller en tjänsteman som utsetts av direktören om omständigheter med anknytning till den berörda personens hälsotillstånd eller vård vilka läkaren anser det behövt att informera om med tanke på personens

vård eller bemötande eller för att skydda personens egen säkerhet eller för att skydda andra fångars och personalens hälsa och säkerhet.

Utan skriftligt samtycke av den berörda personen får endast sådana uppgifter som avses i 1 mom. och som inte anger sjukdomens art eller någon annan detalj om personens hälsotillstånd eller vård lämnas ut till andra anställda inom fångvårdsväsendet än dess yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

En tjänsteman som fått uppgifter enligt 1 mom. om hälsotillståndet för en fånge eller den som intagits i en straffanstalt får lämna dessa uppgifter bara till en sådan tjänsteman vid fängelset som nödvändigt behöver uppgifterna i tjänsten.

19 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter

Utöver vad som bestäms någon annanstans i lag och utan hinder av bestämmelserna om sekretess har brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet rätt att av andra myndigheter erhålla uppgifter vilka gäller en dömd, en fånge, den som intagits i en straffanstalt eller den som avtjänar samhällspåföljd och vilka behövs för verkställighet av straff, förvaring i rannsakningsfängelse eller för skötseln av någon annan uppgift enligt följande:

1) ur rättsregistercentralens domslutssystem uppgifter om meddelande om utslag som gäller personen i fråga,

2) ur befolkningsdatasystemet uppgifter om personens namn, personbeteckning, medborgarskap, hemkommun, adress och dödsfall samt andra uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet och fångvårdsväsendet har,

3) ur datasystemet för polisärenden uppgifter om personer i efterlysningsregistret samt ur registret över anhållna uppgifter för att klargöra personens vistelseort,

4) ur åtalsmyndigheternas informationssystem uppgifter om i vilket skede ett åtalsärende som gäller personen är,

5) ur utsökningens informationssystem uppgifter om i vilket skede ett verkställighetsärende som gäller personen är,

6) av utlänningsverket uppgifter om uppehålls-, utvisnings- och avvísingsärenden och verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt inreseförbud och förbudets längd i fråga om en utlänningsregister och är eller varit intagen i en straffanstalt.

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas genom teknisk anslutning så som särskilt avtalaras med den registeransvarige.

20 §

Erhållande och utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder i vissa situationer

En tjänsteman vid kriminalvårdsväsendet som sköter uppdrag i samband med verkställighet av samhällspåföljder har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter erhålla för skötseln av sina uppdrag nödvändiga uppgifter om en persons sociala situation, utkomst, anlitande av hälso- och sjukvårdstjänster, arbetsförmåga, rusmedelsbruk, utbildning, arbetserfarenhet, sysselsättning och fullgörande av värnplikt.

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan kriminalvårdsväsendet trots sekretessbestämmelserna till en privat sammanslutning, stiftelse eller person som sköter verkställighet av samhällspåföljder lämna ut uppgifter som behövs för verkställigheten.

4 kap.

Den registrerades rättigheter

21 §

Meddelande om behandling av uppgifter

Den registeransvarige skall så som bestäms i personuppgiftslagen meddela den registrerade

om behandling av uppgifter. Undantag från upplysningsplikten kan dock göras, utöver vad som bestäms i personuppgiftslagen, om det är nödvändigt för upprätthållande av ordningen och säkerheten i en straffanstalt.

22 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som bestäms i personuppgiftslagen kan den registrerades rätt till insyn begränsas om utövande av rätten till insyn på sannolika grunder kan leda till ett allvarligt hot mot ordningen och säkerheten i en straffanstalt eller mot säkerheten för personalen vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fångvårdsväsendet eller för någon annan person. Den registrerade har inte rätt till insyn i uppgifter i säkerhetsregistret eller ordningsregistret.

Dataombudsmannen kan på begäran av en registrerad kontrollera att de uppgifter om den registrerade som avses i 1 mom. är lagenliga.

23 §

Utövande av rätten till insyn

Rätten till insyn skall utövas personligen hos den registeransvarige eller dennes företrädare. När begäran framställs skall den registrerade styrka sin identitet.

Uppgifter som är nödvändiga för utövande av rätten till insyn kan lämnas av den registeransvarige. Uppgifter ur ett riksomfattande register kan förutom av den registeransvarige lämnas av kriminalvårdsväsendets distriktsenhet eller av en straffanstalt så som den registeransvarige beslutar.

5 kap.

Datasäkerhet och förvaring av uppgifter

24 §

Skydd av känsliga uppgifter

Vid behandling av känsliga uppgifter i register som avses i denna lag skall den registeransvarige iaktta särskild noggrannhet och säkerställa en tillräcklig teknisk och organisatorisk skyddsnivå för registren.

25 §

Utplåning av uppgifter ur register

Uppgifterna om en person utplånas ur brottspåföljdsverkets personregister när de inte längre behövs för registrets användningsändamål, dock senast enligt följande:

1) ur samhällspåföljdsregistret tio år efter att personen i fråga senast slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd,

2) ur verkställighetsregistret tio år efter att personen senast frigavs från en straffanstalt eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd,

3) ur övervaknings- och verksamhetsregistret tio år efter att personen senast frigavs från en straffanstalt,

4) ur säkerhetsregistret tio år efter den senaste anteckningen,

5) ur besökarregistret fem år efter tidpunkten för besöket,

6) ur besöksförbudsregistret fem år efter att förbudet upphörde,

7) ur registret över personer som uträttat ärenden två år efter att den senaste uppgiften registrerades,

8) ur ordningsregistret ett år efter att uppgiften registrerades.

Nödvändigheten av uppgifterna i säkerhetsregistret skall granskas minst en gång om året.

Av de ur databasen utplånade i 6 § avsedda uppgifterna i verkställighetsregistret bildas ett

arkivindex. Uppgifterna utplånas ur arkivindexet 50 år efter att personen i fråga senast frigavs från ett fängelse eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd.

Samtliga uppgifter som gäller en person utplånas ur informationssystemet senast ett år efter att den registrerade avled.

26 §

Förvaring av uppgifter som konstaterats vara oriktiga

Utan hinder av personuppgiftslagens bestämmelser om rättelse av oriktiga uppgifter i ett register får en oriktig uppgift förvaras i samband med den rättade uppgiften, om det är nödvändigt för att trygga rättigheterna för den registrerade, någon annan part eller en anställd vid brottspåföljdsverket, kriminalvårdsväsendet eller fångvårdsväsendet. En sådan uppgift får användas endast för att trygga nämnda rättigheter. Uppgiften utplånas ur registret enligt de tidsfrister som nämns i 25 §.

Helsingfors den 2 april 2002

6 kap.

Särskilda bestämmelser

27 §

Straffbestämmelser

Till straff för brott mot utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i strid med 16 § 1 mom., 17 eller 18 § eller 20 § 2 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen (39/1889), om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den bestäms någon annanstans i lag.

Till straff för personregisterbrott döms enligt 38 kap. 9 § strafflagen och till straff för dataintrång i personregister enligt 38 kap. 8 § strafflagen. Till straff för personregisterförseelse döms enligt 48 § 2 mom. personuppgiftslagen.

28 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om registrens användningsändamål och informationsinnehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .